

koşullarında, kasım-aralık ayları içinde, metrekaresine 1,5 g tohum gelecek şekilde yapılır. Ekim sonrası fidelikte sulama, ot alma gibi bakım işleri düzenli olarak yürütülür. Yetişkin olan fidelerin sökümü ve tarlaya dikimi Menemen koşullarında mart ayı içinde yapılır. Sökümden bir gün önce yastakların bolca sulanmış olmasına dikkat edilmelidir.

Tarlaya dikim: Çelikle üretimde olduğu gibi, hazırlanan tarlaya kekik fideleri; sıra arası 45 cm, sıra üzeri 10-15 cm olacak şekilde dikilir. Dikim karık içine, tütün ve sebzedeki gibi plantivar kullanılarak yapılır; ardından hemen can suyu verilir. İyi bir kekik plantasyonu için, özellikle ilk yıl; sulama, çapalama ve ot alma gibi bakım işlemlerinin aksatılmaması gerekmektedir.

Hasat :

Gerek çelikle gerekse fide ile üretimde ilk yıl tesis yılı olarak düşünüldüğünden ürün beklenmese de; iyi gelişmiş bir kekik plantasyonunda bir biçim uygulanabilir. Kekikte en uygun biçim zamanı çiçeklenmeye başladığı dönemdir. Bitkinin dallarını koparmak yerine, bıçakla keserek yapımına gereken kekik hasadında, biçme yüksekliği 15 cm kadar olmalı ve hasat esnasında kökler zarar görmemelidir. Hasattan hemen sonra sulama ve ot alma gibi bakım işlemleri yapılmalıdır. Kaşa girmeden önce fazla alçaktan olmayacak şekilde temizlik biçimi gerektirir. İkinci yıldan itibaren iyi gelişmiş ve sulama olanakları olan kekik plantasyonunda 2-3 biçim uygulanabilir. Her hasattan sonra sulama ve bakım işlemlerinin aksatılmaması

gerekmektedir. Hasat elle ya da geniş alanlarda çayır biçme makinası gibi aletlerle de yapılabilir.

Eurutma :

Hasat edilen kekikler tarladan hemen toplanmalı, temiz ve gölge bir yere taşınarak; kurtulmak üzere serilmelidir. İyi bir kuruma için serme kalınlığı 20 santimetreyi aşmamalı, kekik dalları sık sık alt üst edilerek havalandırılmalı, kızışma ve dolayısıyla renk kararmasına meydan verilmemelidir. Uygun koşullarda kurtulmuş kekikler dövülerek yaprakları saplarından ayrılarak çuvallanır; pazarlanıncaya kadar serin ve kuru bir yerde muhafaza edilir.

EGE TARIMSAL ARASTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

P. K. 9 Menemen - 35661 İZMİR

Telefon : (0232) 846 1331 (pbx)

Faks : (0232) 846 1107

E-Mail : aari@service.raknet.com.tr

CETAE Matbaası 1997

T.C. TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI EGE TARIMSAL ARASTIRMA ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

ÇİFTÇİ BROŞÜRÜ No: 75

ADAÇAYI ve KEKİK TARIMI

Dr. Ayşe KİTKİ

Bugüne kadar sadece doğadan toplanarak pazarlanan kekik ve adaçayı; sürekli toplamalar nedeniyle yok olma tehlikesi altındadır. Ayrıca, doğadan toplama türlerin birbirine karışması ve erken hasat gibi nedenlerle, ürün kalitesi düşmektedir. İhraç edilen ürünün geri gönderilmesine de yol açan bu durumu düzeltmek, standart ve kaliteli bir ürün pazarlayabilmek için bu bitkilerin kültüre alınması zorunlu hale gelmiştir.

ADAÇAYI TARIMI

Adaçayı tohumları ya tarlaya doğrudan ekilir, ya da tütün ve sebze yetiştiriciliğinde olduğu gibi, fideliğe ekilip; elde edilen adaçayı fideleri tarlaya dikilirler.

Tohumla üretim :

Doğrudan tarlaya ekilen tohumların iyi bir çıkış yapması için tohumların hazırlanmış olması gerekmektedir. Ekim elle yapılabileceği gibi; mibzerle de yapılabilir. Sıra ekim; sulama, ot çapası, ilaçlama gibi bakım işlemlerinin uygulanabilmesine kolaylık sağlayacağı için, önerilmektedir. Sıra ekimde sıra arası 45 cm olmalıdır.

Doğrudan tarlaya ekimde kullanılacak adaçayı tohumu miktarı 2 kg/da'dır. Ancak bu yöntemde dikkat edilmesi gereken en önemli husus, yabancı otlarla mücadelelerdir. Adaçayı fideleri başlangıçta küçük olacağı için ota boğdurulmamalıdır.

Fide ile üretim :

Fidelik hazırlığı: Bir dekarlık adaçayı plantasyonu için 10 metrekareslik yastık yeterlidir. Tütün fidelğinde olduğu gibi: 1/3 kum, 1/3 toprak (tercihan orman toprağı), 1/3 yanmış koyun gübresi elendikten sonra karıştırılarak harç hazırlanır. Bu harç soğuk yastıklara yayıldıktan sonra yastıklar uygun bir fumigantla flümige edilir. Daha sonra, yastıklar iyice havalandırılır. Fidelğe ekim Menemen koşullarında , aralık ayı içinde metrekaresine 10 g tohum gelecek şekilde yapılır. Ekim sonrası fidelikte sulama, ot alma gibi bakım işleri düzenli olarak yürütülür. Yetmiş olan fidelerin sökümü ve tarlaya dikimi mart ayı içinde yapılır. Sökümden bir gün önce yastıkların bolca sulanmış olması dikkat edilmelidir.

Fidelerin tarlaya dikilmesi: Ege Bölgesinde mart ayında tava gelen tarla; sürüm, diskaro ve tırmık işlemlerinden sonra dekara 8 kg saf azot, 6 kg saf fosfor gelecek şekilde, gübrelenir. Hazırlanan bu tarlaya adaçayı fideleri: sıra arası 45 cm, sıra üzeri 15 cm olacak şekilde dikilir. Dikim karık içine, tütün ve sebzede olduğu gibi plantuvar kullanılarak yapılır; arkasından can suyu verilir. İyi bir adaçayı plantasyonu için, özellikle ilk yıl; sulama, çapalama ve ot alma gibi bakım işlemlerinin aksatılmaması gerekmektedir.

Hasat (Biçim) :

Gerek tohumla, gerekse fide ile üretimde; ilk yıl tesis yılı olarak düşünülmediğinden, ürün beklenmez. İyi gelişmiş bir adaçayı plantasyonunda bir biçim uygulanabilir. Adaçayında en uygun biçim zamanı çiçeklenmeye başladığı dönemdir. Bitkinin dallarını koparmak yerine, bıçakla kesim yapılması gereken adaçayı hasadında; biçme yüksekliği 20 cm civarında olmalı ve hasat esnasında kökler zarar görmemelidir. Hasattan hemen sonra sulama ve ot alma gibi bakım işlemleri yapılmalıdır. Kışa girmeden önce ise, fazla alçaktan olmayacak şekilde, temizlik biçimi gereklidir.

İkinci yıldan itibaren iyi gelişmiş ve sulama olanakları olan adaçayı plantasyonunda 2-3 biçim uygulanabilir. Her hasattan sonra sulama ve bakım işlemlerinin aksatılmaması gerekir. Hasat elle olabileceği gibi, geniş alanlarda çayır biçme makinesi gibi aletlerle de yapılabilir.

Kurutma :

Hasat edilen adaçayıları tarladan hemen toplanmalı, temiz ve gölge bir yere taşınarak; kurutulmak üzere serilmelidir. İyi bir kuruma için; serme kalınlığı 20 santimetreyi aşmamalı, adaçayı dalları sık sık alt üst edilerek havalandırılmalı, kızışma ve dolayısıyla renk kararmasına fırsat verilmemelidir. Uygun koşullarda kurutulmuş adaçayı yaprakları ayrılarak saplarından ayrılır, çuvalanarak pazarlanmaya kadar serin ve kuru bir yerde muhafaza edilir.

KEKİK TARIMI

Kekik gerek yarı odunsu çeliklerinden; gerekse tohumdan üretilebilir.

Çelikle üretim :

Bunun için çeliklerin alınabileceği nüve kekik plantasyonun bulunması gerekmektedir. Ege Bölgesinde, suluk koşullarda; ekim, kasım aylarından itibaren (suyun yeterli olmadığı ve yağışa bağlı tarlalarda toprağın yeterli tava sahip olduğu yağışlardan sonra) tarla sürülüp; diskaro ve tırmık geçirilerek hazırlanır. Ekim öncesi dekara 6 kg saf azot, 6 kg saf fosfor hesabıyla gübrelenmelidir. Nüve üretimden alınmış 15-20 cm boyundaki yarı odunsu çelikler hazırlanan tarlaya 45 cm sıra arası, 15 cm sıra üzeri olacak şekilde dikilir. Dikim sonrası can suyu verilir. Sulama, karık usulü ya da yağmurlama sulama; ot alma, çapalama gibi bakım işleri düzenli aralıklarla uygulanır.

Tohumla üretim :

Bu yöntemde, kekik tohumları tarlaya doğrudan ekilmeyip; tütün ve sebze yetiştiriciliğinde olduğu gibi fidelğe ekilir. Elde edilen kekik fideleri çelikle dikimde olduğu gibi tarlaya dikilir. Bir dekarlık kekik plantasyonu için 10 metrekareslik yastık yeterlidir. Fidelik hazırlığında tütün fidelğinde olduğu gibi: 1/3 kum, 1/3 toprak (tercihan orman toprağı), 1/3 yanmış koyun gübresi elendikten sonra karıştırılarak harç hazırlanır. Bu harç soğuk yastıklara yayılıp, yastıklar uygun bir fumigantla flümige edilir. Fumigasyon sonrası yastıklar iyice havalandırılır. Fidelğe ekim; Menemen